

UUMA4

UUSIOMATERIAALIT
MAARAKENTAMISESSA
OHJELMA 2021-2023

Työryhmä 8: UUMA-rakentamisen prosessi

Markkinavuoropuhelun hyödyntäminen

UUMA- rakentamisessa

7.11.2023

Esa Lumppio, Ramboll Finland Oy

17.11.2022
tilaisuuden
ohjelma

- 08:30 Kahvitarjoilu
- 09:00 Tilaisuuden avaus – Juha Forsman / Ramboll
- 09:05 Mitä on markkinavuoropuhelu? - Jenni Rovio / Motiva
- 09:15 Uusiomateriaalit rakentamisessa - Riina Rantsi / GRK
- 09:30 Tilaja - Mikko Suominen / Helsingin kaupunki
- 09:45 Materiaalintoimittaja - Jani Pieksamä / Helsingin Talosiirto Oy
- 10:00 **Tauko**
- 10:15 Työpajatyöskentelyn ryhmätehtävät 1 & 2
- 11:30 Nostot ja yhteiskeskustelu
- 12:00 Tilaisuuden päättäminen

UUMA4 - *Markkinavuoropuhelu UUMA-*
rakentamisen edistäjänä -työpajan 17.11.2022
tulosten esittely

Työpajan 17.11.2022 ennakkokysely, vastauksia

Valmius kiertotalouden mukaisten ratkaisujen tilaamiseen, suunnitteluun ja toteutukseen

- Ei koskaan
- Harvoin
- Usein**
- Aina
- En osaa sanoa

Tilaaajat

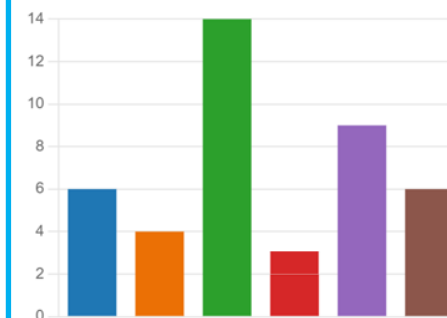

Suunnittelijat

Urakoitsijat

Vastaaat

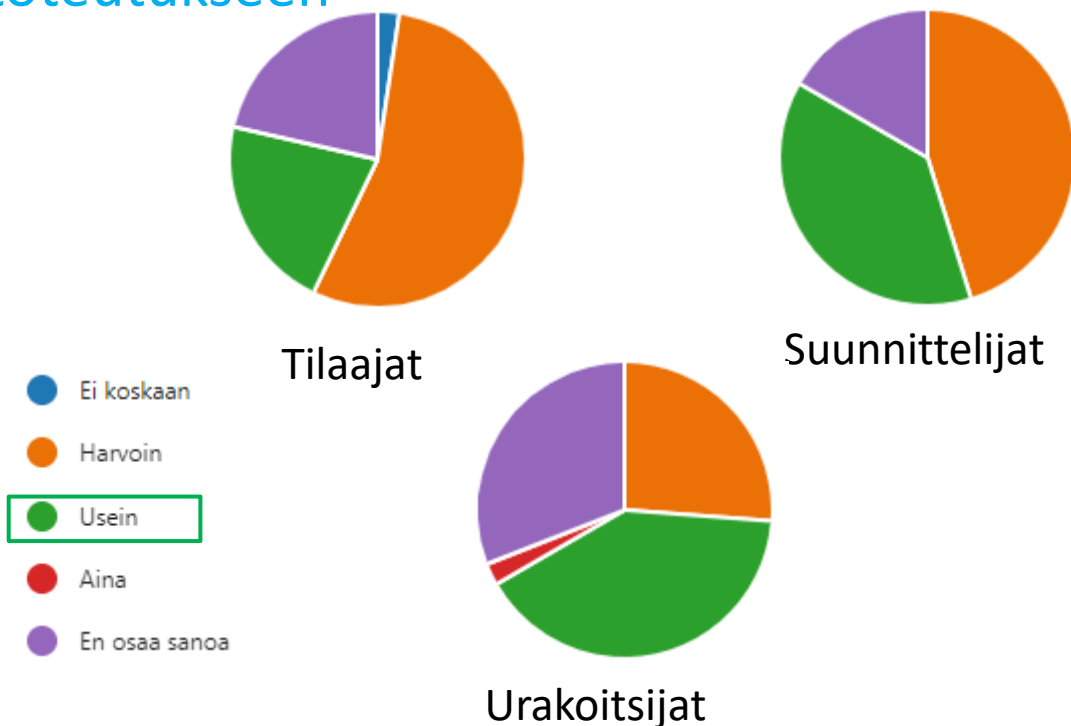

Urakointi	6
Materiaalivalmistaja	4
Tilajataho	14
Suunnittelu	2
En osallistu työpajaan	9
Other	6

*Ennakkokysymysten vastaukset

Työpajan 17.11.2022 ennakkokysely, vastauksia

Valmius kiertotalouden mukaisten ratkaisujen tilaamiseen, suunnitteluun ja toteutukseen

Uusiomaarakentaminen **on riittävästi esillä** urakoiden kilpailutuksessa

UUMA4 - markkinavuoropuhelu UUMA-rakentamisen edistäjänä –työpajassa tunnistettiin tarvetta tehdä markkinakartoitusta yleisesti tai markkinavuoropuhelua hankkeen eri vaiheissa:

Yleinen/ jatkuva
markkinakartoitus

Hankekohtainen
markkinavuoropuhelu

Yleinen / jatkuva markkinakartoitus

Tilajilla mahdollisuus esittää:

- organisaation uusiomaarakentamisen tavoitteita, pilotointihankkeita yms.
- suunnitteluvaiheessa olevia hankkeita esim. KTYS, YS-vaihe, KS-vaihe

Urakoitsijoilla mahdollisuus esittää osaamista: referenssihankkeita, mahdollisia ratkaisuja, hankinnassa huomioitavaa, ...

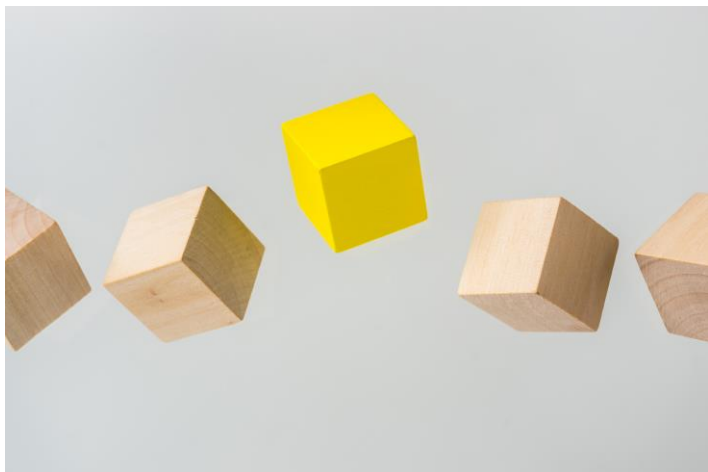
Urakoitsijalla mahdollisuus esittää omia hankkeita, joissa muodostuu uusiomateriaaleja (massakoordinaation mahdollisuudet)

Suunnittelijalla mahdollisuus:

- Tuoda esille omaa asiantuntemustaan
- Kuulla tilaajan tavoitteista ja tarpeista
- Saada tietoa markkina-alueella toimivista urakoitsijoista ja markkina-alueella saatavista materiaaleista

Materiaalintoimittajalla mahdollisuus esittää uusia tuotteita:

- esim. saatavuus,
- EPD:t,
- tuotekortit, ...)

JATKUVANA:

- Asioiden esille nostamista omassa organisaatiossa (mm. massakoordinaattori)
- Vuoropuhelua osapuolten kesken

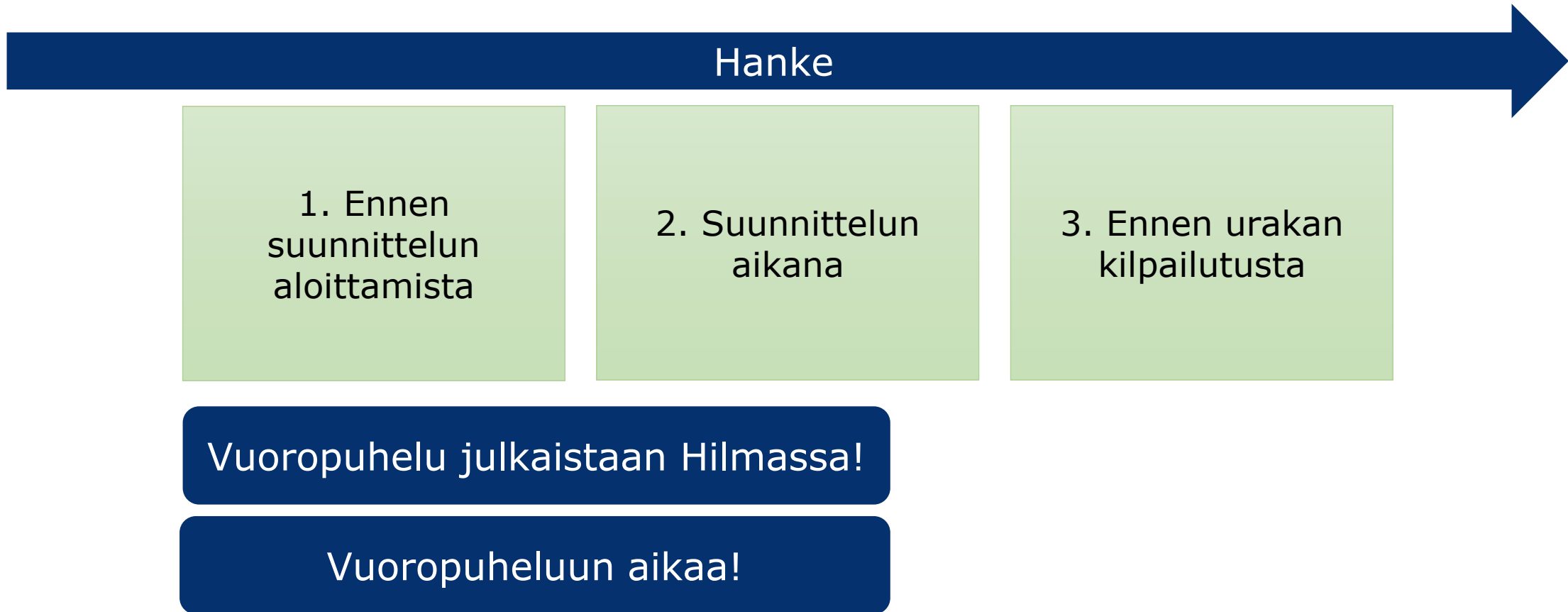
TAPAHTUMANA

- Säännölliset tapaamiset / infot
- Ajankohta: esim. 2 krt / vuosi

Mahdollisuus myös kerätä kokemuksia mm. kunnossapidosta

- ❖ *Markkinavuoropuheluista saatavien konkreettisten tavoitteiden asettaminen on usein puutteellista.*
Ministeriöt (LVM,TEM,YM) saatava tukemaan UUMA-työtä.
- ❖ *Markkinavuoropuheluita tulisi voida käydä avoimesti ilman pelkoa yritysten liikesalaisuuksien paljastumisesta. Väyläviraston hankinnoissaan käyttämä ”uusiomateriaalien teknisen soveltuvuuden arviointi” voisi olla yksi tapa turvata liikesalaisuuksia.*
- ❖ **Markkinavuoropuhelun toteuttaminen vaatii tilaajalta osaamista**, jotta luottamuksellisuus ja liikesalaisuuksien säilyminen voidaan turvata koko hankintaprosessin ajan.
- ❖ **Uusiomaarakentamisen tietoutta markkinoilta tulee rohjeta jakaa** ja tässä markkinavuoropuhelut tulee nähdä kaikkien edun ja yhteisen hyvän edistäjänä.
- ❖ **Materiaalitoimittajien ja suunnittelijoiden tiiviimpi yhteistyö** voisi osaltaan vähentää liikesalaisuuksien vuotamista hankintavaiheessa.

Hankekohtaisen markkinavuoropuhelun vaiheita

1. Markkinavuoropuhelu ennen suunnittelua

Tilaaaja

- **esittelee** hankkeen tavoitteen, sisällön ja aikataulun soveltuville urakoitsijoille ja materiaalitoimittajille
- **informoi** suunnittelun aikaisesta markkinavuoropuhelusta ja sen aikataulusta
- **kertoo** mahdollisuuksista toteuttaa pilotti- / koerakenteita hankkeessa

1. TAVOITTEET

2. AIKATAULU

3. MAHDOLLISUUDET

Vuoro-
puhelu
tiedottava.

Suunnittelija valittu.

1. Ennen
suunnittelun
aloittamista

2. Suunnittelun
aikana

3. Ennen urakan
kilpailutusta

1. Markkinavuoropuhelu ennen suunnittelua

1. TAVOITTEET

2. AIKATAULU

3. MAHDOLLISUUDET

Suunnittelija valittu.

- **Materiaalintoimittajalla** on mahdollisuus esittää hankkeeseen soveltuvia materiaaleja sekä materiaalien hyötykäytön reunaehtoja (esim. saatavuus, EPD:t, tuotekortit, ...)
- **Urakoitsijalla** on mahdollisuus esittää hankekohtaisia uusiomaarakentamisen ratkaisuja ja referenssejä
- **Suunnittelijalla** mahdollisuus saada tietoa alueen urakoitsijoiden ja materiaalintoimittajien uusiomaarakentamisen ratkaisuista ja materiaaleista

Vuoro-
puhelu
tiedot-
tava

tai

luotta-
mukseli-
nen.

1. Ennen
suunnittelun
aloittamista

2. Suunnittelun
aikana

3. Ennen urakan
kilpailutusta

2. Markkinavuoropuhelu suunnittelun aikana

Tilaaaja esittelee:

- **aikataulun** mahdollisine välitavoitteineen
- uusiomaarakentamisen **taustaselvitykset** (esim. uusiomateriaaliselvitys, kenttä- ja laboratoriotutkimukset, ...)
- tiedossa olevat **rajoitteet / reunaehdot** (esim. ympäristöolosuhteet, tekniset verkostot, luontoarvot, vesiasiat)
- alustavia uusiomaarakentamisen **ratkaisuja**
- uusiomaarakentamisen mahdollisesti vaatiman **luvituksen**, sekä miten lupien kanssa toimitaan

1. AIKATAULU (tark.)

2. MAHDOLLISUUDET (ratk.)

3. RAJOITUKSET (luvitus)

Vuoro-
puhelu
tiedottava.

Ennen suunnitelman viimeistelyä!

1. Ennen
suunnittelun
aloittamista

2. Suunnittelun
aikana

3. Ennen urakan
kilpailutusta

2. Markkinavuoropuhelu suunnittelun aikana

1. AIKATAULU (tark.)

2. MAHDOLLISUUDET (ratk.)

3. RAJOITUKSET (luvitus)

- **Urakoitsijalla** ja **Materiaalitoimittajalla** mahdollisuus esittää kommentteja ja kehitysehdotuksia mm. toteutettavuuteen ja aikatauluun, ehdotuksia hankintamuodosta / -menettelyistä, hankintakriteereistä.
(markkinavuoropuhelun ja neuvottelumenettelyn yhdistäminen => luottamuksellisuus).
- **Suunnittelijalla** mahdollisuus kysyä urakoitsijalta / materiaalitoimittajalta uusiomaarakentamisen ratkaisuista ja toteutettavuudesta

Vuoro-
puhelu
tiedot-
tava

tai

Luotta-
mukselli-
nen.

Ennen suunnitelman viimeistelyä!

1. Ennen
suunnittelun
aloittamista

2. Suunnittelun
aikana

3. Ennen urakan
kilpailutusta

3. Markkinavuoropuhelu ennen urakan kilpailutusta

Tilaaaja esittelee:

- Hankinnan aikataulun välitavoitteinen
- Uusiomaarakentamisen tavoitteet ja rajoitteet
- Laatuvaatimukset rakennusosille ja vapausasteet / vaihtoehdot käytettäville materiaaleille
- Riskien jakaminen (soveltuvuus, kestävyys, hyväksyttävyys)
- Keskeiset urakkaehdot mm:
 - ✓ mahdolliset välivarasto- ja käsittelyalueet
 - ✓ yleisen liikenteen järjestelyt

- Hankintamenettely (avoin, rajoit., neuv ...)
- Hankinnan vertailukriteerit ja painotukset
- Uusiomaarakentamisen (-rakentajan) vähimmäisvaatimukset ja lisäpisteet
- Kaupallinen malli:
 - ✓ Urakkamuoto (KU, ST, kumpp ...)
 - ✓ Määrä- ja maksuperusteet
 - ✓ Kannustimet ja sanktiot

Markkina-
vuoro-
puhelulla

täsmen-
netään

tarjous-
pyynnön

sisältöä

Kun suunnitelma valmis!

1. Ennen
suunnittelun
aloittamista

2. Suunnittelun
aikana

3. Ennen urakan
kilpailutusta

3. Markkinavuoropuhelu ennen urakan kilpailutusta

- **Urakoitsijalla** ja **Materiaalintoimittajalla** mahd. kommentoida mm.
 - ✓ aikataulua huomioiden UUMA-tavoitteet
 - ✓ riskien jakamista
 - ✓ urakkaehtoja
- **Urakoitsija** esittelee kiertotalousosaamisensa ja referenssit
- **Materiaalintoimittaja** esittelee hankkeeseen soveltuvia uusiomateriaaleja

Markkinavuoropuhelulla
täsmennetään tarjouspyynnön
sisältöä

Vuoro-
puhelu
tiedot-
tava

tai

luotta-
mukseli-
nen.

1. Ennen
suunnittelun
aloittamista

2. Suunnittelun
aikana

3. Ennen urakan
kilpailutusta

- **Innovaatiokumppanuus, kilpailullinen neuvottelumenettely**
- **ST ja STk**
- Allianssimalli
- **KU, jossa hyvin määritellyt hankintakriteerit**
- Erilaiset hankintakriteerit:
 - o Laatu (eli materiaalivalinnat ja kokonaisuudet) pisteitä painotetaan euroja enemmän tarjouskilpailussa.
 - o Pisteytykset (esim. kuinka monta sähkötyökonetta) ovat spekulatiivisia ja vaikeasti todennettavia käytännössä. **Mieluummin haastavat, mutta realistiset vähimmäiskriteerit (esim. päästövähennystavoitteet?)**
- Ei vaadi varsinaista markkinavuoropuhelua, että uusiomateriaaleja ja uusiomaarakentamisen ratkaisuja voidaan esittää. **Markkinavuoropuhelu voi silti olla eduksi ratkaisujen kehittämiseksi.**

- **Pitkäaikaisvastuu tilaajalla**, urakoitsijalla normaali rakentamisen vastuu aika kohdekohtaisesti
- **Vastuunjaon ja -ajan selkeyttäminen**, huom. lainsäädännön tulkinta (ennakkokysely viranomaiselta?)
- Tilaajan otettava vastuu mahdollista ympäristöseurantaa edellyttämistä ratkaisuksista
- **Riskien pienentäminen** materiaalien tutkimuksella, tuotteistamisella ja käyttökohdekohtaisella teknisellä arvioinnilla.

- **Uusiomaarakenteen tai -materiaalin tasapuolisempi "kohtelu":**
 - Tilaajat käyttävät mielellään tuttuja ja tunnettuja ratkaisuja. Uudet ratkaisut lisäävät haasteita / epämukavuutta, koska "Tuttu on turvallista."
 - Uusiomateriaalien laadun ja kelpoisuuden osoittaminen haastavampaa kuin "perinteisillä" materiaaleilla (esim. materiaalin "tasalaatuisuus")
 - Olisi kannustavampaa, jos tilaaja tilaisi toimenpiteitä vähähiilisten ratkaisujen etsintään ja selvitystyöhön, mikä tarkoittaa kustannuksia urakoitsijalle. Eikä "*seuraavalla hankkeella sitten*" kuten tilaaja eräälle urakoitsijalle totesi.
- **Tarvitaan (hyviä) esimerkkejä**, miten hanke suunnitellaan ja hankintaan huomioiden uusiomaarakentaminen

Markkinavuoropuhelu UUMA-rakentamisen päämäärä ?

Uusiomaarakentaminen **on riittävästi esillä** urakoiden kilpailutuksessa

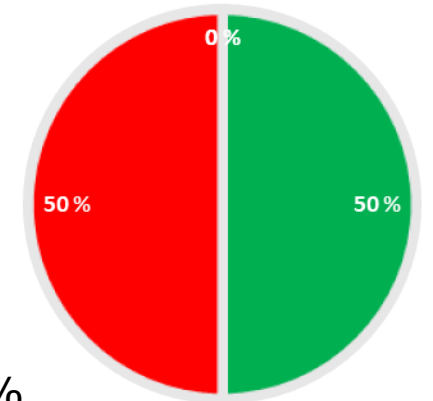

Urakan kilpailutus

- Ei koskaan
- Harvoin
- Usein 5 %
- Aina 0 %
- En osaa sanoa

Uusiomaarakentaminen **on esillä** urakoiden kilpailutuksessa (hankkeessa)

- Ei koskaan 0 %
- Harvoin 5 %
- Usein > 50 %
- Aina
- En osaa sanoa

Markkinavuoropuhelu UUMA-rakentamisen päämäärä ?

KOHDE-KORTTI	TILAAJA	HANKE/REFERENSSI	SUUNNITELTU/RAKENNETTU	KUSTANNUKSET	PÄÄSTÖT	PÄÄSTÖT/EUROT	RANKING-LUOKKA
1	XX	REFE 1		€	CO2ekv	€/CO2ekv	★ ★ ★
2	XX	REFE 2		€	CO2ekv	€/CO2ekv	★ ★
3	XX	REFE 3		€	CO2ekv	€/CO2ekv	★

Kiitos!

8:00-8:10	Tilaisuuden avaus ja katsaus UUMA 4-ohjelmaan ja tulevaan UUMA 5-ohjelmaan, Juha Forsman
8:10-8:20	Työryhmän 8 toiminta ja UUMA-rakentamisen prosessi, Taavi Dettenborn
9:10-9:30	UUMA-malliasiakirjat: suunnitteluohjelma, työselostus ja urakkaohjelma, Taavi Dettenborn
8:30-8:45	Hankintakriteerit ja kriteeripankki hankintojen apuna, Suvi Salmela
8:45-9:05	Markkinavuoropuhelu UUMA-rakentamisen edistäjänä, Esa Lumppio
9:05-9:15	Työryhmän 7 toiminta ja uusiosideaineet kaupungin hankkeissa, Mirva Koskinen
9:15-9:30	Syvästabiloinnin Sideaineiden Vähähiilisyysluokittelu, Juha Forsman
9:30-9:45	Uusiosideaineiden käyttökokemukset ja ympäristövaikutukset, Merja Autiola
9:45-9:55	Uudet UUMA nettisivut ja aineistopankki, Tiina Rintanen
9:55-10:00	Keskustelu